

Oplata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych wynosiła w Warszawie rocznic: rs. 7 kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rub. sr. 1 kop. 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 0 (złp. 4).

KRONIKA

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro S. Albina Biskupa.

Wschód słońca o g. 6 m. 49. — Zach. o g. 5 m. 37.

Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391, naprzeciw Saskiego placu.

Dziś rano stopni zimna -1, wczoraj w poł. ciepła 4. Wysokość wody na Wiśle stop 4 cali 6.

W kościele parafjalnym Panny Marii dnia 1 Marca r. b. jako w Niedzielę pierwszą postu, o godzinie 4tej po południu, rozpoczęło się nabożeństwo Passyjne, które i co Niedziela przez cały post odprawiane będzie. Nowa wewnętrzna postać tej świątyni Pańskiej po jej wyrestaurowaniu, w czasie uroczystego rozpoczęcia w niej nabożeństwa parafjalnego w dniu 9 Listopada r. z. obecnych zajęła nie pomalą, i ducha religijnych uczuć w ich sercach podnosiła nieporównanie. Upadający ten dom modlitwy, który przed kilkadziesiąt laty przedstawiał obraz, w nowym okazując się życiu, z innymi przybytkami Boga, w mieście, Warszawie porównał się dzisiaj. Stał bezpieczny i okazały, gotowy do przyjęcia sług Chrystusowych, którzy korzyści zbawieniych w świątyniach Pańskich szukają dla siebie.

— Passje w kościele, po Pauluskim s. Ducha odbywać się będą podług dawnego zwyczaju, to jest w każdą niedzielę o godzinie 3ej rozpoczynać się będzie passja w języku niemieckim, w każdy zaś poniedziałek o godzinie 4ej w języku polskim.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, w skutku przedstawienia JO. Xiecia Namiestnika Królestwa, Najmilszemu dozwolił raczył przebywającemu we Francji wychodźcy z gubernji Wołyńskiej Antoniemu *Wydzga*, przybyć na mieszkanie do Królestwa Polskiego.

Dnia 15 stycznia r. b. w mieście Syrakuzie, z daleka od rodziny, przyjaciół i kraju umarł Władysław *Wieczorkowski*, nasz współpracownik, nasz przyjaciel serdeczny. Zmuszony dla nieuleczonej słabości wyjechał z kraju, żeby w łagodniejszym klimacie ratować gasnące życie, znalazł tam ludzi co go ocenili, co go pokochali, co płakali po nim, ale niestety zdrowia i życia już nie znalazł. Zbyt wcześnie, zbyt pięknie wybujał rzadkimi przymiotami serca i umysłu, i nie było mu dozwolone osiągnąć z nich owoce. Szkoda tego młodego życia co się zerwało tak przedko, szkoda tej silnej inteligencji co zgasała w najpiękniejszym rozwoju swoim. Od wyjścia prawie z dzieciństwa Władysław *Wieczorkowski* był naszym towarzyszem, naszym bratem. Przez ten krótki przeciąg czasu, bo przy śmierci dwadzieścia parę lat zale-

dwie liczył, potrafił sobie zjednać wszystkich którzy mieli z nim stosunki, dać się kochać wszystkim, którzy go bliżej znali. Zdawało się, iż jakieś przecucie ostrzegało go, że niedługo mu gościć na tej ziemi, że trzeba przez te chwile kilka, które mu są tu przeznaczone, wydzielić z umysłu tyle pięknych myśli, dać z serca tyle miłości, z życia tyle braterstwa i przykładu, iżby to starczyło za długie lata. I Bóg dobry dozwolił mu osiągnąć ten cel, bo w krótkim przebiegu jego wszystko mu się wiodło, i stanowisko wyrobił już sobie i przyjaciółmi się otoczył, i niejednemu przysłużył się nie jednego pocieszył, nie jednemu naprostował drogę. Kochali go też ludzie (nie napotkaliśmy takiego któryby źle o nim mówił), ale on więcej ich kochał jeszcze. W słowie i czynie pojmował Chrystusa, oby mu Chrystus był miłosiernym!

Głęboki smutek w którym pograżyła nas śmierć naszego kolegi i brata nie pozwala nam rozszerzyć się nad pracami i zasługami zmarłego. Zrobimy to później, — teraz przedewszystkiem zapraszamy kolegów i przyjaciół zmarłego na żałobne nabożeństwo za spokój jego duszy do św. Krzyża, we wtorek 3 marca o 10ej z rana.

* *O podróży profesora Cienkowskiego.* Donosiliśmy przed kilku tygodniami o wysłaniu Cienkowskiego zagranicę, dla celów naukowych. Teraz z prywatnego już listu możemy coś donieść o jego w świat wycieczkach, które jak się spodziewać można, obfitym plonem z bogactwa botanikę. Przewidujemy to, że p. Cienkowski dojdzie i to w niedalekiej przyszłości, do znakomitości naukowej, bo wszystko ma po temu, zdolności, zapał, naukę i miłość do pracy, tę miłość, która go już raz do źródeł Nilu zagnała i która z czasem może cuda stworzyć. Nauki przyrodzone tak zawsze słabo kwitnęły w Polsce, że może łatwo przebaczone nam będzie to proroctwo, w jakie się tutaj wdajemy. Człowiek młody, który już sobie zrobił świetne stanowisko, musi mieć koniecznie przed sobą świetną przyszłość, z czego i krajowi pociecha.

Wyjechawszy z Petersburga (czasu bliżej oznaczyć nie umiemy), po trzech dniach nadspodzie-

wanie dobrej drogi, zastał w Szczecinie, a potem w Berlinie, najpiękniejszą pogodę wiosenną. Wyjechał więc jeszcze jesienią parostakiem. Wymówki i zgnięte kartofle, jak się żartobliwie Cienkowski wyraża, ułatwiły mu wstęp do matadorów nauki. W Berlinie jednak uczeni zbyt zajęci byli, żeby z niemi mógł czas mile płynąć naszemu botanikowi. Za to we Wrocławiu przyjęli go z całą serdecznością. Toż samo w Lipsku i Wiedniu. W Berlinie traktowano naszego podróżnego doświadczonego, bo tam jak Cienkowski wyraża się, panuje sam pontifex maximus Ehrenbergus i tam to pytali się go mianowicie o „Deutung meiner Thatsachen.“ Cienkowski robi uwagę, że dosyć zbliżyć się z jednym, „już człowieka jak pocztą przesyłają z miasta do miasta — jak bractwo jakie. Ja może mniej jak ktokolwiek, dodaje żartując po swojemu, przywykłem widzieć w znakomitym człowieku coś nadzwyczajnego, a pomimo to, kiedy gdzie w knajpie spijam piwko z jakim koryfejem, strasznie mi się opacznie wydaje i wierzyć sobie nie mogę, że taka potężna inteligencja, tak samo jak ja chustką nos uciera. Obecowanie, bliższa znajomość z magnatami nauki, niezmiernie korzystnie działa, zwłaszcza na ludzi, co jak ja drogą cierni i głogów, bo samouczenia się, do kawałka chleba się dorobili. Aż serce się kraje spojrzawszy po za siebie. Ile cierpień i pracy nim człowiek wylazł z brudów abecadła; w Niemczech w uniwersytetach, jakże się ono łatwo nabywa! Uczeń po 4ro letnim kursie, zasiada do uczoniej pracy, jak jaki wytrawny badacz — jakby z tem na świat przyszedł.“

Powtarzać będziemy ile możliwości słowa Cienkowskiego, które go charakteryzują; nie chcemy nic albo w artykule naszym stracić z lekkości listu, który nam służy za źródło: „W Niemczech, pisze więc dalej Cienkowski, nieprzebierając w słowach i nieodznaczając się wcale parlamentarnym stylem, bawilem niedługo, bom się na południe spieszył. Z Wiednia po najsłuszniejszej drodze przez Sömmering, przywędrowałem do Tryestu. A cóż to za droga, niech ją świśnie! Kolej wali sobie po górach, przepaściach, skręca się, wiję —

NASZE DZIECI.

OPOWIEŚĆ W DWÓCH TOMACH.

przez

Autora *Kłopotów Starego Komendanta.*

TOM II.

(Ciąg dalszy).

— Chwała Bogu, tośwa już i na miejscu! — odezwał się Maciej, gdy Żarski wydobywszy czempredziej dwuzłotówkę z kieszeni, bierze swoje zawiniątko, izbliżywszy się do woźnicy, mówi:

— Dziękuję wam dobry gospodarzu; ot macie tu na wódkę.

— Eh co tam panicz będzie się szkodował, odrzekł zakłopotany nie biorąc zapłaty. — A toć mi tu po drodze; moja chałupa haniok za młynem.

— Ale weźcie Macieju, weźcie...

— Nie z przeproszeniem; przyda się paniczowi, przyda, lepiej wezmę ten tłumok: co ta panicz będzie sam dzwigał...

— Moi kochani trzeba się przyzwyczajać — odrzekł niecierpliwie. — Bywajcie zdrowi Macieju, dziękuję wam bardzo; a zajrzyjcie też czasem do mnie, to mi poradzicie na początek...

— Dobrze, dlaczego nie? — odpowiada chłopiec idąc za Józefem, i potrzymując ręką zawiniątko...

Utykając po rozrzuconych kamieńskich i licznie rozbujałych chwastach, dostali się przecie do chaty. Drzwi od sieni wcale nie było; więc też zapaliwszy świeczkę, i osłaniając ją połą sukmany, zaczął Maciej szturmować do zabitych kołkami drzwi izby.

Trudno sobie wyobrazić coś bardziej opuszczonego, więcej odrażającego i niechlujnego, jak ta izba przyszłego mieszkania Józefa. Kiedy roztworzywszy skrzypiące i porozsypane drzwiska, przystanął na progu ze świecą, zdawało mu się, że widzi przed sobą wnętrze starożytnego grobowca! Ciemno, brudno, wilgotnie; powietrze stęchlizną przejęte, ciężkie, piwniczne. Kilka przestraszonych niewykłębnych najściem żabek, skoczyło koło nóg do sieni, z nad pieca zrywa się nietoperz, i okoliwszy parę razy izbę, frunie ponad świecą

musnąwszy wilgotnem skrzydłem przerażoną twarz młodzińca.

— A co paniczu, nie prawdem gadał, he? Chałupa zwyczajnie jest od zimy zabita... Eh żeby to panicz nie wzgardził biednym chłopem — dodaje Maciej drapiąc się w głowę — to juścić lepiejby było przenocować choćby i w mojej stodole, a jutro za dnia pan by se obejrzał...

— Nie, nie, moi kochani; ja tu zostanę! — Ot, postawcie mój tłumok w kącie — odrzekł nasz bohater wchodząc do środka.

Chłopiec skuteczniejszy rozkaz, zatrzymuje się trochę wzruszając ramionami i czekając czy czasem panicz się nie namysli; lecz widząc że bierze się do otwierania tłumoka, a na niego wcale nie zważa, kłania się uniesieniem.

— A skoro jegomości takie uparstwo się trzyma, to ostaje panicz z Bogiem. Jutro jarmark w Pacanowie, wybieram się ta po jakiego prosiaka na zimę, to chyba wstąpię do pana raniusko?

— Dobrze, dobrze mój Macieju, dziękuję wam bardzo.

Staremu gospodarzowi widocznie żal się zrobiło dorodnego i grzecznego panicza, bo

mno tylko w górach i Dbale o dobro podróży naczytnia z gorącą pruską i austriacką m. zapomniał wizować kaprys urzędnika, że parłem się i gotówem postawić. Tymczasem ować, a jak zoczył że nia, tak bowiem stało

w paszportach. przykroczyl do mnie i zgiąwszy się z pokorą rzekł, że dla takich wysokich dygnitarzy trzeba przecież wyjątek zrobić. W wagonie dowiedziałem się, że Hoffrath to wielka figura.“ (Cienkowski ma rangę radcy dworu).

„W Wenecji odmroziłem sobie nogi — dalibóg! tak dalej opowiada swoją podróż. W mieszkaniach szelmy włosy nie palą, człek chodzi grzać się na ulicę. Wenecja, prawda malownicza, romantyczna, zwłaszcza przy świetle księżycy — ależ jaki brud, smród, jakie to wszystko obdarte, zbie-dniałe! Tragarze — nędzarze, hotele — wnętrzności z podróznego wydzierają. Przy największej oszczędności 5 rubli dziennie w przecięciu wychodziło. Chciałem zostać na zimę w Wenecji, ale byłem sam, a boję się tego gorzej zarazy.“

Tutaj nie może się nasz podróżny oprzeć wykrzyknikom podziwienia, jakie w nim budzi przegląd ziemi klassycznej. „Pociągnęłem tedy dalej przez najśliczniejszy ogród: przez Mantuę, Modenę i Bolonję prowadzi droga do Florencji. Najzwyklejsza figura zadrga z radości spojrzawszy na Apenniny okalające miasto, na cudne w koło okolice; najstęchlejszy organizm odetchnie lubo, uczuje szczęście, kiedy go strumienie światła i nocne powietrze owieją. Ja chociaż profan w sztukach pięknych, wałęsałem się od rana do nocy po galerjach, placach i willach. Pełną garścią lud włoski statuy, obrazy i cuda architektury po swęj ziemi porozrzucił. W Niemczech człek chylił korną głowę przed wielkością inteligencji, a tu czujni-cestwo swojej rassy przed majestatem sztuki.“

Nie pierwszy to raz Cienkowski przejeżdża się po Włoszech; kiedy przed ośmiulaty wracał z wycieczki do źródeł Nilu, był również w północnych Włoszech, przejeżdżając przez Lombardję, Wenecję widział zdaleka, którą wtedy szturmował Radecki. Ale przejechał się tylko po Lombardji, a na cuda sztuki w owym czasie nie mógł i nie miał czasu zwracać uwagi.

„Zostałem na zimę w Rzymie, mówi Cienkowski, naprzód dla tego, że klimat łagodny, a potem dużo tu polaków. Pierwszych dni kilka lał deszcz jak z cebra, ale za to teraz raj, istny raj. Słoneczko pali, trawa się zieleni jak u nas na wiosnę, róże kwitną, Pinja kołysze się w lazurze Nieba, Albańskie góry śniegiem opruszone żarzą się w potokach słońca i t. d. W cieniu znowu, albo w ciasných uliczkach miasta tak zimno, że bez płaszcza ani rusz. Co też biedy miałem nimem sobie sprokurował piec żelazny co swędu nierobi.“ I znowu jak przygrywka powraca żart na usta naszego botanika: „Antiquitates, utyskuje, żadnego na mnie

nie robią wrażenia; po Egipskich, nie ma tu na co patrzeć. Największa rozkosz dla mnie powietrze wonne, ciepłe i najcudniejsze okolice. Ale o tem wszystkim już chyba kiedyindziej opowiem.“

List z którego dajemy te wyjątki, datowany jest z Rzymu dnia 5 grudnia r. z. Mieliśmy pod ręką i drugi list tejże daty pisany do innej osoby, do botanika i profesora. Cienkowski opisuje w nim przyjęcie jakiego doznał tu i owdzie w podróży swojej od botaników i naturalistów niemieckich. Nieodstępnie nigdy naszego uczonego mysl wesoła, żartobliwa. W krótkich a dosadnych rysach zdejmuje charakterystykę uczonej niemieców, których poznał i których odwiedził. Rzecz ta jednak nie ma tak ogólnego interessu, bo nieznamy na nie-szczęście nawet większej liczby nazwisk owych koryfeuszów nauki, którzy dla Cienkowskiego są powagą, z którymi bliższy stosunek jest dla niego zaszczytem. Wyliczymy ich przynajmniej, będzie to galerja przynajmniej dla ludzi fachu ciekawa: Braun, Ehrenberg, Müller, Mitscherlich, Decke, Lieberkühn i Lachman w Berlinie, Harmeister w Lipsku Cohn, Milde, Göppert we Wrocławiu i t. d. Jest tych nazwisk w liście daleko więcej, są anegdotki, a wszystko pełne humoru. O dalszych wędrówkach Cienkowskiego, o tyle o ile interesować mogą ogół, w swoim czasie doniesiem. Na lato professor nasz myśli jechać do wód.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A M E R Y K A.

New-York 9 Lutego. Tutejszy *Journal of Commerce* zawiera następujące wiadomości w przedmiocie traktatu Dallas-Clarendon udzielone w korespondencji z Washington. Opozycja przeciw temu traktatowi tyczy się głównie jednego punktu, to jest obszernych granic jakich rząd angielski, a raczej lord Palmerston, dopominał się dotąd dla terytorjum Mosquito, i znowu po terazniejszym traktacie dopominać się będzie mógł. Granice te według nowego traktatu mają być tak naznaczone, żeby indjanom dopóki w rodzinnym kraju zechcą pozostawać, znepewnione było dobre pomieszczenie. Przy sumiennym zachowaniem traktacie, nie będą oni mieli zanadto ziemi. Ale wiemy tu że ta kwestja pozostała jeszcze nieroztrzygniętą i może stać się lada chwila powodem zatargów. W znacznej większości senatu panuje szczere życzenie, żeby kwestja Ameryki środkowej mogła być pod słusznymi warunkami załatwioną. Najpewniejszym zdaje się że senat traktat ten jak to już w podobnych przypadkach bywało zmodyfikuje.

Według *Courier and Enquirer*, największym powodem opozycji w senacie przeciw temu traktatowi była ta okoliczność, że traktat ten obejmuje zatwierdzenie tak zwanego Wilmot-Proviso. To proviso stanowiące część ugody z Honduras, stanowi że niewolnictwo na wyspach zatoki nie istnieje i że takowe nigdy tamże wprowadzone być nie ma. Mianowicie Douglas z największą gwałtownością występuje przeciw traktatowi i

przeciw wszelkiemu mieszaniu się Anglii do spraw amerykańskich i walczy za doktryną Monroe (*) aż do najostatniejszych jej konsekwencji.

Raport komitetu śledczego w Washington, zajmującego się roztrząsaniem oskarżeń o przekupstwo, wystosowanych przeciw członkom kongresu, wkrótce ma być przedstawiony. (*Pr. St. Anz.*)

A N G L J A.

Londyn 23 Lutego. Królowa dawała przedwczoraj obiad, na którym znajdowali się księżna Cambridge, księżniczka Marja Cambridge, poseł turecki z małżonką i poseł hannowerski.

— *Indépendance Belge* podaje następującą depesze z Londynu 24 Lutego z rana (patrz wczoraj-szy numer Kroniki). Na dzisiejszem posiedzeniu Izby niższej, lord Palmerston w odpowiedzi na interpellację pana Kinnaird oświadczył, że dzień rozpoczęcia konferencji w których kwestja Neuszatelu ma przyjść pod roztrząsanie, nie mógł być dotąd stanowczo oznaczony, ale że reprezentanci mocarstw które mają wziąć udział w tych konferencjach już są wyznaczonemi. Następnie pan James Mac Gregor rozpoczął dalszy ciąg rozpraw nad budżetem rządowym. Lord John Russell oświadczył, że głosować będzie za rządem, ale zalecał ile możności zmniejszenie wydatków, tudzież zniesienie cla od herbaty. P. Bentinck radził żeby rozprawy odłożono do wotowania nad pojedynczymi budżetami, a sir John Tyrell popierał ten wniosek. Sir Francis Baring, kanclerz skarbu w ministerstwie lorda John Russell, wystąpił w obronie budżetu przez rząd przedstawionego. Walpole przeciwnie mówił w duchu pana Disraeli. Wniosek pana Bentinck został odrzucony większością 477 głosów przeciw 25, a mocja pana Disraeli większością 286 przeciw 206 jak wczoraj donieśliśmy. (*Pr. St. Anz.*)

A U S T R J A.

— Czytamy w gazecie *Nord*:

Podróż Cesarstwa Ichmość w prowincjach włoskich zbliża się do końca. Nasz korespondent wiedeński donosi nam, że Cesarz i jego ministrowie oczekiwani są w Wiedniu na pierwsze dni przyszłego miesiąca.

Tenże sam korespondent zaprzecza pogłoskę jaką obiegala w Medjolanie i według której ceremonia małżeństwa J. K. W. księżniczki Szarloty belgijskiej z J. C. W. arcy-księciem Maksymilianem, odbyć się mają w willi króla Leopolda, położonej na jeziorze Como. Tę nieprawdopodobną pogłoskę znaleźliśmy także dziś w jednej korespondencji z Medjolanu w *Constitutionnelu*. Jak to poprzednio donieśliśmy i zgodnie z tradycjami i zwyczajami powszechnymi ceremonje tego małżeństwa księżniczki belgijskiej odbędą się w stolicy ojca narzeczonej. Nasz korespondent wiedeński donosi, że

(*) Dawny prezydent Stanów Zjednoczonych, pan Monroe, jako zasadę polityki Północno-Amerykańskiego Związku ogłosił, jeszcze przed 40tą laty, że żadnemu mocarstwu Europejskiemu niedozwoli nowych kolonji zakładać, lub podbojów pod jakimkolwiek bądź pozorem robić w całej Ameryce północnej, środkowej, i południowej. (Przyp. Redakcji Kroniki).

znowu przystanął w sieni, przystanął i koło chaty, pokiwał smutnie głową, a machnąwszy jeszcze biczyskiem, rozsiadł się na wozie skrecając wolno ku domowi.

Po odejściu jego, jak martwy posąg zdumienia, z osłupiałem spojrzeniem stoi nasz Józef ze świecą w ręku. Nareszcie czy chłodem przejęty, czy też strwożony, wzdrygnął się cały, powlekł błędnem okiem dokoła, i z tym jeszcze wyrazem twarzy, rozpatruje kolejno wszystkie ściany domostwa.

Jak wspomnieliśmy wyżej, najzupełniejsza ruina wyglądała z każdego kąta: dwa okna deskami zabite, piec do połowy rozwalony, kapa od komina tylko jedną stroną trzyma się jeszcze, z powały wiszą słomiane gliną pozlepiane strzępy, ściany popaczone, okopcone, z dobrze odstającymi szczelinami; w jednym kącie wałącą się polepę trzyma zgarbiony drązek, podłoga a raczej miejsce na nią pełne wybojów, gnijącego śmiecia i kawałków cegły. Otóż poetyczno-sielankowe schronienie biednego Józefa, do którego wzdychał tak długo, którego wyobrażeniem pieścił się w chwilach zwątpienia, i w którym postanowił zakopać swoje młodość, swoje zdolności i nadzieje...

Pierwszą jego myślą była obawa, czy Emilek ujrzawszy podobną ruinę, zechce podzielić z nim swą pracę. Czuł bowiem, że samemu bez słowa pociechy i współczucia, trudno by tu pozostać. Ta bojaźń pokrzepia upadającego na duchu. Przylepiwszy do kapy kominowej świecę, bierze się zaraz do oczyszczenia podłogi. — Wtem, dolatuje go jakiś szelest z sionki, przestraszony wybiega ku drzwiom, gdy pokazuje się na progu ogromny snop słomy, a pod nim zgarbiony chłopczyzna.

— Przyniosłem jegomości łopatę i miotłę, słomę i trochę drzewa od Macieja — odezwał się przybyły składając to wszystko u stóp Józefa. — A gospodyni kazali się spytać jegomości, żeby jegomość najął babę co chałupę wylepi, to ja gliny przyniosę.

— Dobrze mój kochany, dobrze; podziękuj gospodarzom, a jeżeli znasz jaką kobietę to ją tu raniutko przyprowadź...

Chłopak wyszedł, a Żarski dziękując Bogu że zesłał mu tak dobrego wstarym Macieju opiekuna, bierze się już z podwójną gorliwością do dzieła. Podparłszy kolkiem obwisłą kape, rozpala ogień; lecz padające z góry krople deszczu, gaszą pokilkakroć rozdmuchiwa-

ne gałęzie, a dym pędzony silnym wiatrem, zaciemnia izdebkę utrudniając dalsze porządkowanie. — Trzeba było roztworzyć stare drzewiska na rozcież, i nie żałując ręki, grzbietu i sukni, wyrzucić mnóstwo kamieni, poobmiatać ściany, zrównać jako tako powalę, zatkać choćby z jednej strony ażurową strzechę, przez którą jak przez durszłak jaki, ciurczkiem leje się woda, nie zostawując ani łokcia suchego miejsca na urządzenie posłania.

Już około drugiej po północy, zmęczony się porządnie, zawaławszy gliną, ukończył to wszystko pan Józef. Zziębnięty, przemokły, drżąc pod lekką wełnianą kołderką, przewraca się biedaczek z boku na bok, nie mogąc i oka zmrużyć. Marzenia wiejskiej swobody i szczęścia, blado, o bardzo blado już przedstawiają się w jego umyśle. Rozważywszy ile tu jeszcze pozostaje do zrobienia, na ile trudów, zmartwień, i niedogodności naraża go przyszłe czasy, lęka się ich bardzo; łyzy stają mu w oczach, wspominając dawniejsze nierozkoszne zapewne, ale znośniejsze już życie. — I myśli sobie i rozbiera, za co go też Pan Bóg tak srogo ukarał, dlaczego niedoła już od kolebki tak mu towarzyszy, i gniecie, i morduje i gnębi, jakby na swych ramionach przyniósł

wielkie uroczystości obchodzone będą we Włoszech za powrotem młodej pary z Belgji i że wielu członków rodziny cesarskiej znajdować się będzie na tych uroczystościach.

Prassa austriacka z niejaką uporczywością wznawia kwestję przejścia wojsk pruskich przez terytorjum Związku niemieckiego i utrzymuje, że Austria obawia się przyszłych trudności, żądając zdecydowania tej kwestji co do zasady przez sejm niemiecki. Trudno jednak zrozumieć, jak mogłaby Austria wykonać krok, z którego w żaden sposób w obecnych okolicznościach nie mogłaby spodziewać się dobrego powodzenia, sądząc po postawie, jaką państwa niemieckie przybrały świeżo z okoliczności nieporozumienia w tym przedmiocie między nią i Prussami.

Korrespondencje z Włoch nie zawierają żadnego nowego faktu. W Medjolanie czekają rezultatu śledztwa, które generał Kelner, adjutant Jego Ces. Mości, ma odbyć w przedmiocie wiadomego wypadku w Mantui i ogłoszenia dekretu w przedmiocie nowej organizacji. *Urzędowa gazeta medjołańska* nie odpowiedziała na artykuł *Gazety Piemontkiej*, ale dzienniki katolickie powstały przeciw rządowi sardyńskiemu i przypuszczają do niego szturm po szturmie. Zresztą, jeśli mamy wierzyć jednej korespondencji, milczenie *Gazety urzędowej* przypisać należy zupełnie innej przyczynie, nie zaś chęci zakończenia raz już tego niemiłego sporu. Hrabia Buol miał przesłać gabinetowi turyńskiemu notę, obejmującą wszystkie zarzuty Austrii przeciw Piemontowi i w razie niepomyślniej odpowiedzi, postanowiono podobno wziąć się do energicznych środków, które jednak nie posunęłyby się aż do otwartych nieprzyjacielskich kroków.

(Le Nord).

F R A N C J A.

Paryż 23 Lutego. Już obecnie stanowczo zdaje się widzieć zupełny popęd *en hausse*; zdaje się że wszyscy bez wyjątku popierają to poruszenie na giełdzie; kapitały wszystkich banków, kapitały na umieszczenie, wszystko przykłada się do poparcia popędu renty, a rząd dał nową zachętę pozwalając przystępu do giełdy nowym papierom. To rozporządzenie bardzo przychylnie zostało przyjęte.

Ufność wstąpiła znowu w umysły które przed chwilą wahały się w zupełnej niepewności. Niektórzy z grubszych spekulantów sądzą, że renta może poskoczyć bardzo daleko na drodze na którą weszła. Nie obawiają się już nawet podatku od papierów, przypuszczając że albo wcale nie będzie wprowadzony, albo nie dotknie przechodzenia ich przez ręce.

Jednym słowem, wszyscy oddają się rozmaitym nadziejom, które mogą usprawiedliwić podskok kursów. Renta w samym początku poszła za 70 i postępowała dalej bez żadnej reakcji, tak że przy zamknięciu giełdy płaciła się na termin 70,35, to jest o 40 c. wyżej niż w sobotę.

Wielka kronika jest dziś prawie niema; mówią tylko o notach coraz żywszych ze strony Austrii przeciw połączeniu Księstw, (co niewątpliwie nie jest wcale niepodobnym do prawdy) i o wyjaśnie-

na ten świat Boży brzemie grzechów całej ludzkości. Więc płacze rozżalony, płacze jak dziecko, i modli się jak dziecko; aż wreszcie głos jego poranionej duszy przebija się do tronu Przedwiecznego, otucha tryska w bolejące serce, rozbudzając słodkie poddanie się woli Najwyższej!!!

* * *

Jużto o ile zapamiętam (pisze w swoich pamiętnikach Żarski), miałem niejakie szczęście do ludzi. Prócz kilku dumnych zarozumiałców, albo też nadętych kapitalistów, bardzo prędko zjednywałem sobie niekłamana życzliwość; czy to rówieśników, czy sług, czy wreszcie zwierzchników moich. Jakkolwiek przekonany jestem, że osobiste przymioty moje nie miały w tem udziału, wszakże już od natury będąc cichego i pokornego serca, nie pogardziłem nikim, nie narzucałem się nikomu, ale też i nie odmawiałem potrzebującym. Mówię to dlatego, że i stary sąsiad Maciej tak jakoś odrazu przyłgnąwszy do mnie, radzi z całą otwartością, pomaga ile może, i staje się jedyną ucieczką moją w początkach tak mozolnej gospodarki.

niach w tym względzie między hr. Walewskim i panem Hübner.

Negocjacje w celu załatwienia nieporozumienia Anglii z Persją, miały się dziś na nowo rozpocząć w obecności nowego tłumacza, o którego przybyciu donosiliśmy. Nic nowego co do kwestji Neuszatelu. Oczekują tu tylko wkrótce barona Rosenberg, radcy poselstwa pruskiego w Paryżu, który zapewne przywiezie z Berlina instrukcje mogące przyspieszyć rozwiązanie tej kwestji dotąd bardzo zawikłanej.

Lord Brougham znajdujący się obecnie w Paryżu, miał wczoraj posłuchanie u Cesarza, z którym był w bardzo przyjaznych stosunkach w czasie jego pobytu w Londynie.

Nietylko zmniejsza się etat naszej armji lądowej, ale i w naszych portach morskich dają uwolnienia znacznej liczbie majtków. Za to słychać, ale to jeszcze są tylko niepewne pogłoski, o reorganizacji sierżantów miejskich, dla nadania tej instytucji więcej militarne go charakteru.

Książę Lucjan Bonaparte wyjechał do Londynu.

Z ciała prawodawczego nie ma żadnych wiadomości, wyjąwszy że komisja mianowana do roztrząsania uposażenia wyznaczonego dla marszałka księcia Pélissier, w śróde konferować będzie z delegowanymi rady stanu. Wewnętrzna kronika paryzka ogranicza się na samych wiadomościach o balach i zabawach, które wyrwywają sobie znakomitości i piękniejsze kobiety paryzkie.

(Indépendance Belge).

Ministrowi budowl publicznych na dalsze roboty, które się stały potrzebnymi w skutku ostatnich wylewów, wyznaczony został nowy kredyt 8 milj. fr.

Zapas gotowizny w Banku francuzkim z każdym dniem się powiększa. Wczoraj wynosił on 211 milionów. Wkrótce spodziewają się tu powszechnie przedłużenia terminu eskontowania wexłów.

Dziś pod przewodnictwem Cesarza odbyło się kilka-godzinne posiedzenie rady ministrów.

Król państwa Dahomey, na zachodnim brzegu Afryki, posłał dwóch swoich synów do Marsylii, gdzie mają być wychowani i już dają się widzieć na ulicach w ubraniu uczniów Lyceum.

(Preussischer St. Anzeiger).

P E R S J A.

Względem wspomnianego już mniemanego przywrócenia dobrego porozumienia między Anglią i Persją, paryzka korespondencja gazety *Nord* z dnia 22 lutego, podaje nowe szczegóły, według których Anglija przy tej ugodzie odstąpiła od swego głównego żądania, w przedmiocie usunięcia Sadrazema Mirza Aga Chana, którego Szach właśnie jakby na przekór lordowi Stratford i angielskiej dyplomacji, nadzwyczajnymi honorami i godnościami dożywołtami obsypał. Drugie żądanie zasadzało się na drobnej formalności, ale która rzeczywiście miała na celu wykazać dotykalnie ludom wschodu, potęgę imienia angielskiego. Reprezentant królowej Wiktorji w Teheranie, p. Murray, miał według żądania gabinetu angiel-

Nieproszony już, zagląda codziennie do chaty, wyszukuje majstrów, godzi się, informuje, a zawsze uśmiechnięty, a zawsze uniżony, jakby istotnie był moim sługą, czy też poddanym.

Co to jest, przywykłem już do pewnych wygod, tak odrazu znaleźć się w pustej chacie, bez zasobów i środków dostania jakiegobądź przedmiotu! Żeby nie pocziwa żona Macieja, musiałbym ze trzy dni karmić się wódką i chlebem, które w sąsiedniej karczynie dla flisaków sprzedają.

Emilek na drugi dzień przyszedł mię odwiedzić, lecz zobaczywszy iż w takiej chacie mieszkać niepodobna, wrócił do geometry, przyrzekając za dni kilka zupełnie się już sprowadzić.

Ze trzy tygodnie, prowadziłem z całą gorliwością restaurację mej chaty. Mając jeszcze kilkaset złotych pieniędzy, za poradą i współdziałaniem Macieja, kupiłem konia ze źrebięciem, krowę jedną, wóz, pług, radło i t. p. sprzęty gospodarskie. Sam jeżdżę sobie do lasu po drzewo, ścinam, obrabiam o ile tylko sił mi wystarczy. Z początku wprawdzie ciężko, o bardzo ciężko szła robota. Nie przywykły do takiej pracy, musiałem odpoczywać co

skiego, po powrocie na swoją posadę do stolicy Persji, otrzymać dwukrotne odwiedziny władz perskich i dopiero przy wywzajemnie się za tę grzeczność. Ta kwestja formy została w ten sposób załatwioną, że p. Murray zostanie przyjęty z wszelką stopniowi jego należną czcią, ale władze perskie nie będą zmuszone uczynić krok, któryby je upokorzył w oczach persów. Persja ze swojej strony przyzwoliła na przyjmowanie konsulów angielskich do wszystkich rezydencji, w których znajdują się konsulowie europejscy. Persowie opuszczą Herat, a Anglicy Bender Abuszyr. Jak się ma sprawa z wyspą Karrak i terytorjum do założenia stacji paropływów i kolei żelaznych, tego z korespondencji *Norda* niedowiadujemy się, równie jak i o zwrocie części terytorjum, które persowie przed kilku laty zabrali sprzymierzeńcowi angielskiemu, imanowi Maskatu, i których ewakuacji domagał się stanowczo lord Stratford, w czasie układów prowadzonych w Konstantynopolu z Feruk Chanem. W ogóle wiadomości te nie mogą jeszcze być przyjmowane na pewno i należy oczekiwać dalszych szczegółów na drodze urzędowej.

(Neue Pr. Zeitg.).

S Z W A J C A R J A.

Bern 21 Lutego. *Handels Courier* wychodzący w Bernie, podaje wiadomości o nowym planie powstania, który miano odkryć w kantonie Neuszatelu. Według tego dziennika, dezertrowie rojalistocy w liczbie około tysiąca, zbierają się w Morreau, miasteczku departamentu Doubs, graniczącem z Chaax de Fonds i Locle, dla połączenia się tam z wygnańcami którzy się tam znajdują, i ułożenia nowej wyprawy przeciw Neuszatelowi. Wymieniają nawet nazwisko jednego architekta neuszatelskiego, skompromitowanego i który opuścił Bordeaux aby wziąć udział w powstaniu.

Co do mnie, pisze korespondent berneński w *Indépendance Belge*, nie wierzę ani jednemu wyrazowi całej tej powieści, choćby tylko dla tego że wszelki zamach tego rodzaju, może być pewnym najzupełniejszego niepowodzenia.

Oto wiadomości które rzucają niejakie światło na powody żądania zwrotu papierów przyłączonych do akt processu rojalistów neuszatelskich. W pierwszych dniach badań, władze naturalnie każały zabrać wszystko co mogło dostarczyć jakichkolwiek objaśnień względem watku spisku. Przelotny pogląd na zabrane papiery, wykazał że pewna liczba osób, szczególnie między patrycjatem berneńskiem, wiedziało o przedsięwzięciu rojalistów, nie biorąc w niem jednak bezpośredniego udziału. Zresztą aby nienadawać olbrzymich wymiarów poruszeniu w którym już i tak zawikłana była wielka liczba oskarżonych, nie wystosowano wcale kroków sądowych przeciw tym mniej skompromitowanym osobom. Jednakże kilka listów prywatnych, mniej lub więcej kompromitujących te osoby, przyłączoną została tymczasowo do akt i pozostała przy nich aż do zamknięcia śledztwa. W tym czasie sędzia instrukcyjny, objawił chęć wyprucia i wrócenia intressowanym osobom niektórych z tych listów. Zapewnie to ten fakt doszedłszy do wiado-

chwila; krzyże bolały okropnie, na rękach powyskakiwały wodniste bąble od siekiery, potlał się prawie z czoła, lecz wspomniawszy na to, że sam sobie dobrowolnie zgotowałem to życie, że ono jest moją przyszłością, pchałem biedę znowu, zwłaszcza też, że wszystko pod moją dłonią jakby rosło, przybierając schludniejszą powierzchowność.

Grunta które do mojej kolonji należą, nietylko nieobsiane, ale i zupełnie zapuszczone. Póki starczyło funduszków, najmowałem ludzi, pilnowałem, uczyłem się probując wszystkiego potrosze. Zaopatrzyłem naprzód moję spiżarkę w rozmaite zapasy, które do wiosny mam nadzieję wystarczą.

Na święty Michał ukończyłem wszystko, ale też i z pieniędzy ledwo kilkadziesiąt złotych pozostało. Domeczek mój wcale ujmującą przybrał powierzchowność: położony na wzgórku obok drogi, bielutki, wyświeżony, wychuchany, wyróżnia się bardzo od innych chat kolonistów, którzy wydziwić się nie mogą, jak to można tanim kosztem taki dworeczek zbudować.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

